

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în launtru monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numerii singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se platesc pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai ușoru prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptulu la Redacțiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 83.

Sibiu, 17/29 Octobrie 1879.

Anulu II.

Profetiile lui Ludovicu Kossuth.

Ludovicu Kossuth, a fostu ministru, apoi în anulu 1848/9 gubernatoru alu Ungariei, auctoriulu și spiritulu datatoriu de viața alu revoluțiunei magiare antidinastice, în Ungaria și în o parte a Transilvaniei. În a. 1867 cu ocaziunea înființării dualismului, imperatulu și regele Franciscu Josifu înalțiatu mai pre susu de ori-ce resbunare personale, a coprinsu în amnestia generale și pe Ludovicu Kossuth și 'a permis a se întorče în patria sa f'ora nici-o alta condițiune, decâtu cea pusa toturor emigrantiloru și vrasmasiloru sei, adeca juramentulu homagiiale. Kossuth inse, care în 14 și 19 Aprile 1849 proclamase și erá decisu se execute detronarea și proscriptiunea dinastiei, atátu în anulu 1867 câtu și de atunci încóce a respinsu cu trufia constanta amnestia și a declarat in faci'a lumii, că elu nici-odata nu va transige cu cas'a Habsburg-Lotaringi'a. Pe langa acésta Kossuth se tiene până astadi de gubernatoru alu Ungariei și adoratori sei ilu titulédia totu asia, éra de acestia mai are densulu f'orte multi între magiari, ceea ce se cunósce și din inpregiurarea, că de candu s'a mutat elu în Itali'a aprópe de Tarinu, se face unu adevratu peregrinagiulu la Collegno alu Baraccone, unde locuesce într'o villa prea frumósá, pe care si-a cumparat'o în apropiarea calei ferate.

Pâna la dualismu, pre câtu timpu Kossuth petrecea mai multu în Angli'a, s'a încercatu la tóte ocaziunile se faca cele mai mari rele possibili monarhului și monarhiei. De candu siede în Itali'a, desgustatu din totu sufletulu pentru dualismu, urmáresce cu atentiune încordata totu ce se intempla în patria, apoi dintr'o epoca în alt'a face a se publicá câte o epistola, în care supune la critica agera nu numai actiunea ministeriului unguerescu, ci și a dietei, și a partideloru. De și în unele cestiu Kossuth este indusu în eróre prin informatiuni false, luat in cursulu lucrurilor unguerescu în generalu, elu le cunósce din acea departare mai bine decâtu multi ministri, și le judeca cu o agerime de spiritu demna de totu respectulu, la unu omu ajunsu în etate de 78 de ani.*) Ceea ce

*) Ludovicu Kossuth s'a nascutu în 27 Aprile 1802 la Monok în comitatulu Zemplinu alu Ungariei superióre, din parinti nobili.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Tiarulu.

de: Angelo Degubernatis.

Traducere din italianesce de: V. P-u.*)

Pe pamentulu russescu traiescu slavi, germani, svedii, finii, samoiedi, tatari, calmuți, turcomani, romani; catolici, orthodoxi, rascólnici (diferite secte religiose secrete), mohamedani, idolatri, evrei, nihilisti; tierani ce n'au esitu nice candu din satulu lor, peregrini, revoltatori, țigani, ciumachi totudeauna vagabondi; poporatiuni agricole cá cele din gubernamentulu Moscovei; pescuitori cá cele de pe malurile mării Baltice și ale mării Albe; industriose cá cele dela Tul'a; comerciantu cá cele de pe marea Négra și de pe Volg'a. Nici unu imperiu nu este mai vastu, mai variatu, mai imposibilu de definitu cu puține cuvinte, cá imperiulu russescu. Dar' elu are unu mare centru de unitate și acesta e Tiarulu. Pâna candu acestu centru e tare, înaltu, cu auctoritate, pâna atunci corpulu imperiului russescu e nedestructibilu. Numele Tiarului inpreuna acea patria russa, a le carei confine și 'adeverata estensiune s'ar poté defini cu mare greutate. Polonii cá se micșioresc prestigiulu russiloru, au voitu se demonstre, cá densii nu sunt slavi, ci germani, scandinavii, finii și tatari slavizati; ei pe sine singuri se credu de slavi puri și adevérati; și totusi cei mai infocati panslavisti sunt russii, și cea mai viua expresiune a lumii slave e maiestata înalta a Tiariloru. Cas'a de Romanoff a simțitu totu prestigiulu propriei sale maiestati; și apoi spre fericirea sa a fostu totudeauna din natura de unu fisicu maiestosu și impunatoriu. Imperatulu Nicolae erá unu adevratu

*) Vedi: „La Russia descritta e illustrata da Dixon, Biancardi, Moynet, Vereschaguine, Henriet e Vámbéry e dal prof. Angelo de Gubernatis“. Milano 1877.

pune la mirare pe multi este, cá Kossuth predice, cá și o Cassandra din stravechime, o multime de urmari rele care au se ajunga pe Ungaria; dara precum Cassandr'a nu aflase credimentu, asia nu afla nici Kossuth la ai sei; cu tóte acestea cele mai multe prediceri ale sale s'au implinitu până acuma. De nimicu inse nu le erá mai necasu la connationalii sei, decâtu cá Kossuth prevediuse tóta portarea asia numitei partide liberale fusionate, inpreuna cu manoperele lui Colomanu Tisza și a colegiloru sei.

Este óre acela spiritu profeticu, sau unu simplu calculu matematicu, trasu din faptele anterióre ale ómeniloru? Noue ni se pare cá este și una și alt'a. Polibiu a predisu cu 100 înainte, cá republic'a Romei va cadea și cá 'i va succede imperialismulu. Candu unu poporu inaintédia prea departe pe o cale órecare, este cea mai mare probabilitate, cá elu isi va continuá mersulu totu pe aceea înainte, apoi ésa unde va esi. Observati intr'o familia traiulu din casa, methodulu dupa care se dá educatiune filorlu, fiiceloru, nepotiloru, nepótelorlu, pentru-cá se prediceti f'ora multa bataia de capu viitoriulu lor.

În lun'a acésta Kossuth avu multime de visite din Ungaria, unde voiescu se faca o editiune colossale din tóte scrierile lui, vechi și noue; mergu inse la elu multi și din tieri straine. Cea mai memorabila visita din dilele acestea fu a dlui Louis Peyramont, redactorulu diariului francesu „Soleil“ (Sórele), acelasiu barbatu, care înainte cu vreo doue luni fusese și la principele Gorgiacof, ale carui revelatiuni publicate pe atunci, anume despre relatiunile Germaniei cu Russia, scormonise multa pulbere. Dn. Peyramont publicá și astadata cu sau f'ora voi'a lui Kossuth, o parte mare din conversatiunea ce avusera ambii. Acea publicatiune cerculédia astadi în sute de diarie, éra anume în Ungaria ele au produsu unu adevratu scandalu. Diariile magiare se încérca se demintia nu numai pe redactorulu francesu, ci și pe Kossuth; candu colo éta cá vine dn. Urházy la Collegno și dupa-ce aude din gur'a lui Kossuth mai totu cuventele dise cátra Peyramont, le publicá și elu, de și mai pre scurtu, prin urmare le autentica.

Parerile lui Kossuth descoperite cu acésta ocaziune trebuie se interessedie și pe romani f'orte de aprópe, de aceea le reproducem și noi, de și

gigante, și candu aparea în midiloculu armatei, întreaca cu capulu pe cei mai înalti soldati. Se dice cá poterea sa fisica stá în proportiune cu extraordinari'a lui statura. Imperatulu Alesandru cu fiii sei sustienu pe deplinu acestu prestigiu, care face se créda pe poporulu orbitu, cá în persóna imperiala exista ceva divinu. Calitatea de capu alu sftului sinodu, adeca alu bisericei russesci, pe care inca o are Tiarulu, ilu face se fia onoratu de poporulu russescu cá unu tramisu augustu alu lui Ddieu. Tiaru au meritulu de a cunósce bine caracterulu poporului lor, și dupa abolirea sierbitutii, cetatiénulu russu simte lips'a unui patronu, care se 'lu protéga, la care se recurga în tempu de lipsa, a unei providentie proxime aici pe pamentu, precum spera cá va avé un'a la tempulu seu susu în ceriu. Tiarulu tractandu cu poporulu seu, întrebuintiása maniere familiare și paterne; numesce fiii sei pe poporeni și primesce dela ei pana si sarea, cu carea tieranulu russu i offre ospitalitate în colib'a s'a. În opiniunea tieranului russu, Tiarulu protege pe poporu de abuserile nobililoru, și elu insusi e nascutu si alesu de Ddieu din poporu. În povestile russesci poporale, eroulu care face fortuna si devine Tiaru, e totudeaun'a unu tieranu. Din poporu a fostu acela, care a salvatu viața Tiarului, candu falsulu Demetriu stá se predea patri'a russésca poloniloru; și oper'a atatu de faimósá a lui Glinka. „Viața pentru Tiaru“ isi are poporarietatea sa mai multu dela argumentulu seu poporalu, decâtu dela stralucitele și caracteristicele sale melodii. Unu tieranu a avutu se salvese și viața Tiarului Alesandru cu ocaziunea atentatului lui Karakasoff. Armatele se punu în mișcare și se entusiasmesá la numele Tiarului crestinu; pietatea religioasă ce o aréta famili'a imperiala catra monastiri le face devote; Tiarulu le inavutiesce și calugarii ilu incarca cu binecuvantari. Multi nobili au consiliatu se se confisce — spre binele statului — nemesuratele avutii ale monastiriloru; pana acum insa n'a cutesatu nimeni se puna man'a pe ele. Ar poté óre face acésta acelasiu imperatu, ce a fostu și este inca atatu de liberalu cátra calugari? Prestigiulu religiosu alu Tiarulu i ar scadá în ochii poporului. Poterea actuala

numai în estrasu, inse pre câtu se póte mai la întielesu.

Peyramont. Înainte cu trei ani, pre candu Ti-am vorbitu eu Dta despre planurile bellice ale comitelui Andrassy, Dta o ai luat numai de conjectura simpla. Cum ti se pare astadi?

Kossuth. Dta ai dreptate, cu esceptiunea unui punctu. Politic'a ce adscrii Dta comitelui Andrassy, nu este alui, ci este a casei Habsburg, éra elu este numai unélta supusa a aceleia. Andrassy nu este nimicu mai multu decâtu unu curtesanu insetatu de onori, decoratiuni și parade. Niciodata creerii lui cei creti nu s'au ingrijatu de viitoriulu patriei sale, și déca nepus'a lui vanitate este satisfacuta prin lingusiri, frase și complimente, totudeauna este gata a se supune la comandezle curtii din Vien'a. Pentru tier'a mea, mie imi este rusine, cá unu magiaru au potutu se uite cu totulu interesele vitali ale Ungariei; eu inse trebuie se recunosc cá imperatulu Franciscu Josifu și consiliarii sei aru fi potutu alege pe placu și afara de comitele Andrassy. Nu este nici-unu magnatu unguerescu care se nu se fia simțitu onoratu de a ocupá acelasiu postu. Eu am vediatu pe acei magnati în anii 1848—49 cum s'au purtátu. Afara numai de baronulu Perényi, toti ceilalti cautau numai se isi apere interesele lor particulare, aveau relatiuni în ambele castre și tradau candu pe una candu pe alta, pentru cá mai la urma se fia asigurat în contra oricarei eventualitati. Patriotismulu acestoru ómeni este în tocmai cá si caracterulu lor. (Aci Kossuth descrie caracterele mai multor familii de magnati, despre cari inse publicistulu francesu tace.)

P. — Asiadara și d-ta inca esti de parerea mea, cá politic'a inaugurata de cátra Austro-Ungaria, în realitate este f'orte periculósá pentru nationalitatea ungueresca? Apoi dara cum se intempla, cá magiarii nu s'au opusu la acésta politica?

K. — Eu și amicii mei am facutu totu ce sta în poterea omenésca, dar' tóte silintiele nóstre au remasu în desiertu. Natiunea enervata în cei 12 ani prin regimulu coruptorulu alu Andrassy et Tisza nu mai are nimicu virilu în sine. Diet'a nu este nimicu mai multu, decâtu unu simplu birou de inregistratura a ordonantielorlu ministeriale. Grijea intereselorlu materiali au ucisu la noi orice prevedere; toti se arunca cu lacomia pe inmultirea de posturi și

a auctoritatii Tiarului resiede principalmente în caracterulu seu sacru, ce i-lu atribue poporulu cu consentimentulu clerului. În diu'a în carea s'ar atinge privilegiile clerului și în care Tiarulu abandonatu de atâtea secte de dissidenti si-ar face de contrari și pe calugari, poporulu ce crede inca multu în santieni'a vietiei calugaresci și în minunile calugaresci, s'ar teme cá Tiarulu e parasitu de Ddieu si ar fi în stare se se revólte. În fine, monastiri se afla de mai multe feluri, unele f'orte venerate pentru viața esemplara a religiosiloru, altele nerespectate pentru costumele calugariloru. — Am visitatu unu conventu de calugari în Tarszok în gubernulu de Twer insocitu de o dómna nobila. Conventulu nu mi-a insuflatu nici-o veneratiune. Archimandritulu ne-a primitu cu o curtenire lumésca, ne-a insocitu mai antaiu într'o gradina, unde facu unu buchetu de flori și ilu offeri cu unu complimentu cavalerescu dómnei ce erá cu mine; dupa aceea ne-a dusu în chiliele sale elegantu mobilate și ornate cu plante și comandá unui novitiu sprintenu se ne servésca cu doue feluri de vinuri și cu biscottine; manifestandu-ne apoi dorinti'a de a visitá vr'o chilia, archimandritulu nu ne facu nici o dificultate, ci ne recomandá unui calugaru tineru, parintelui Joél, ca se ne aréte chili'a sa. Calugarulu, candu vediu intrandu o dómna, ne sari înainte și ne primi cu tóta curtenirea; ne offeri de beutu o tassa de thea, și la întrebarea nóstra, cá óre acésta nu e unu ce contrariu regulei, ne clipi din ochi facundu-ne se pricepem, ca tréca-duca-se. Pre candu parintele Joél vorbia cu placere cu numit'a dómna, eu din curiositate privii preste imaginele, ce se aflau acatiate pe paratii chiliei; erau mai tóte deseme profane, ce reprezentau scene amoróse; imi aducu între altele aminte de unu Paulu și Virgini'a inbracisati; privii în fine la cartea, ce o citea parintele Joél, si-i manifestaiu mirarea mea, cá acea carte nu e nicedecum vr'unu opu asceticu: „Sunt atatu de uritióse, respunse, în câtu e destulu se le ai înainte 'ti în órele prescise, fara cá se te condanni la cetirea lor și în órele de recreatiune.“ Din tóte aceste vorbiri și din portarea parintelui Joél cre-

beneficii, éra cei cari mai au unu atomu de patriotismu nu sciu nimicu mai multu decâtu se lamentedie cà timpurile sunt rele.

P. — Si d-vóstra nu cunósceti nici unu mi-diulocu in contra acestoru rele infricosiate?

K. — Nu, eu nu vedu nici unulu si Ungari'a dupa opiniunea mea este din nefericire, perduta fara scapare. Acésta tíera nefericita va mai vegetá càtiva ani remorcata de Germani'a si se va bate numai in folosulu acelei poteri. Natiunea intréga se va sculá de siguru in casu de a se declará resboiu Russiei, inse numai pentru cá se fia taiata in bucati in folosulu altora. Pentru cá se nu isi faca nimeni ilusuni: déca Russi'a va fi batuta cu ajutoriulu nostru, totu noi vomu plati spessele de resboiu si de ghiarale slaviloru vomu scapá numai, cá se fimu inghititi de càtra nemti. Se afla unii ómeni in Pest'a cari se incérca a se consolá si se escusa totu numai cu antagonismulu Russiei. Ei imi scriu in sensulu acesta voindu se me convinga, cá aliantia nemtiésca este necessara pentru de a potea tienea pe Russi'a in friu. Acei nefericiti nu vedu, cá acea aliantia austro-nemtiésca va provocá neaparatu o aliantia franceso-russésca. Conflictulu va erumpe càtu mai curendu, candu apoi Germani'a va avea se se apere in contra Franciei si Austri'a va remanea singura in lupta cu Russi'a. Acestu casu eu l'asiu potea probá in modu matematicu si cei din Vien'a si din Pest'a cari argumentédia altmintrelea, credu cá francesii sunt séu nebuni de totu séu orbi, séu inpotenti.

P. — Se pare cà ei credu despre noi cà ne voru insielá asupra interesseloru nóstre prin totu felulu de simpathii ce ne arata. D-ta vedi cum se incérca se ne convinga, cá aliantia austro-nemtiésca este indreptata numai in contra Russiei. Eu nu ii defaimu pentru acésta, pentru cá situatiunea falsa in care i-au adusu politic'a loru ii face se credia, cá noi suntemu naivi destulu spre a le ascultá cantecele loru de syrene.

K. — Curatu asia cum face si d. Bismark cu voi; lui inca i se pare cà va potea pacali pe Franci'a de astadi, precum au pacalitu imperiulu. Bismark dice si stá se jure, cá elu n'are nici unu cugetu reu in contra Franciei; se'mi credeti inse mie cà elu cugeta fórtu multu la Franci'a si barbatii dvóstra de statu ar fi ómenii cei mai nauci din lume déca i-ar dá celu mai micu crediementu. In

diuramu a poté conchide, cá costumele calugariloru sunt cu multu mai schimbate decâtu cele ale calugarieteloru, a caroru conventu din Tarszok inca l'amu fostu visitatu ceva mai nainte; nice nu ascuseramu acestu cugetu alu nostru inaintea parintelui Joël, care fu indata promptu se ne respundia: „D-vóstre judecati dupa aparentia; noi suntemu mai puçinu impostori decâtu muierile; éta totu; dar' candu facu muierile ceva, se sciti cà o facu mai grósa decâtu noi.“ — Remase cu tóte acestea in noi convingerea, cá parintele Joël calumniésca pe sermaneale calugaritiei, cari sunt cu multu mai aparate de viciuri prin viéti'a laboriósca ce o duc; acele tieseturi minunate cu fire de aur si argintu asupra fascioloru, vestimenteloru sacre etc., care sunt admirate de ori-cine le cunóscé, sunt oper'a acestoru calugaritiei industriósce. — Si in genere, cum a observatu fórtu bine, Dixon despre calugarii de Solovetsk monastirile russesci se sciu face cu multu mai utile pentru omenime decâtu cele din apusu. In cea mai mare parte a monastiriloru russesci se lucra. In districtulu de Dmitroff am vediutu calugarii unii taindu, altii batendu, altii transportandu graulu; in faimós'a monastire a Troitiei calugarii servescu pe óspeti visitoru. Dar' nu-mi potu ascunde desgustulu meu ce l'am simtitu audindu pe acei calugarii, nu numai stipulandu pretiulu camereloru, dar' intrandu cu femeile in particularitati asupra paturiloru si a pretiului cerutu pentru o camera de dormitu, ceea ce-ti dau o idea pré dubia despre viéti'a ascetica a acelor calugarii óspetari. Dar' familiaritatea e unulu dintre caracterele principale ale vietiei russesci. Isolarea absoluta e profesata de unu micu numeru de trappisti fanatici, cari cu prostie loru isi castiga numirea de sfinti; dar' acésta nu o face russulu, celu mai socialu intre tóte natiunile Europei neescludiendu nice pe cea francesa, unde comme il faut-ulu si convenientiele separédia societatea fórtu adeseori in mai multe parti. In Russi'a nu esista altu ceva aristocraticu, decâtu ierarchi'a burocratica, prin carea unu functionariu ce pórtá peptulu acoperitu cu decoratiuni are privilegiuri civile in statu, ce in desiertu le ar pretinde, cine n'are vr'unu gradu mai inaltu in administratiune; dar' in viéti'a social'a esista o familiaritate intre diversele clase ce n'o afi la alte popóra; tieranulu rusu vorbesce per tu cu Tiarulu. Proprietariulu rusu de odinióra nu arareari se inbetá in compani'a supusiloru sei, pe carii mai inainte ii inbranciá si ii batea. Nici candu se nu judeci pe russi numai dupa salónele Petersburgului, unde a intratu o noua nobilime sui generis, ce-si are adeseori fumurile sale aristocratice; ci se mergi pe la sate, unde domnulu fórtu adeseori nu se deosebesce de ceilalti tierani decâtu prin o cultura si avere mai mare. Caracterulu expansivu alu russiloru, ii apropia usioru unii de altii; de unde vine cá si calugarulu comunica fórtu adeseori cu societatea dela care s'a isolatu. Preotulu apoi avendu femeia si familia nu differe intru nimicu de poporenii sei.

anulu 1870 Bismark a voitu se dea Franciei lovitur'a de mórté. Atunci inse nu si-au ajunsu scopulu. Se sciti inse bine cá elu va face totulu pentru cá se ve nimicésca. Bismark este omulu pe care nu ilu genédia nici unu mi-diulocu, fia acela ori càtu de blastematu. Fiti tari, cum v'au disu Gorciacof si bine se ve paziti.

P. — Acésta aliantia franceso-russésca pe care d-ta o credi inevitabila, d-tale trebue se iti displaca fórtu cá unuia care esti adversaru declaratu alu Russiei.

K. — Logic'a evenimenteloru nu se modifica dupa placerea ómeniloru. Candu asiu avea eu onórea de a fi francesu si ar veni diabolulu cá se'mi ofere ajutoriulu seu in contra Germaniei, eu l'asiu primi cu bucuria. Cu acésta voiescu se dicu, cá eu n'asiu potea inputá Franciei gravitatiunea sa spre Russi'a; intre inpregiurările actuale acésta este o cestiune a viitoriului. Eu asiu dori din sufletu cá se fia altmintrelea si ánim'a mea sangerédia in fati'a destinului nefericitei mele patrie. Dar' ce potemu face? Eu iubescu Franci'a precum iubescu Ungari'a si nu pociu se dorescu izolarea ei, care dupa intim'a mea convingere ar fi ruin'a ei. Preste acésta, asupra nóstra a unguriloru in acésta positiune teribila cade o responsabilitate ce me torturédia si care imi va inveniná anii cei din urma ai esistentiei mele. Unu destinu bunu ne au intinsu daunadi minunat'a ocaziune spre a ne asigurá unu viitoriu indelungatu; dar' am scapat'o din mana. In locu de a permite inbucatatirea Turciei ar fi trebuitu se intervenimu la Plevn'a, se silimu pe Turci'a cá se renuntie la desiartele sale drepturi asupra Romaniei, Serbiei si Muntenegrului. Se fimu datu bulgariloru autonomi'a provinciala si apoi se fimu obligatu pe Russi'a cá se tréca la momentu dincolo de fruntariile Romaniei. O armata de 150 de mii, concentrata in Transilvani'a si Bucovin'a pentru scopulu acesta, ne ar fi fostu de ajunsu. Asia Russi'a ar fi suferitu o rusine, care ar fi fostu mai mare decâtu perderea unei batalii crunte si popórale din Balcanu nu ar fi avutu se multumésca ei emanciparea loru. In casulu contrariu ne am fi batutu cu Russi'a, cara erá reu preparata in càtu nici pe turci nu ii potea invinge, si o am fi respinsu pe o suta de ani inapoi. Mi s'a obiectatu cà atunci ar fi intervenitu Germani'a. Acésta este o adeverata sotisa. Germani'a nu s'ar fi misicatu de frie'a unei aliantie franco-anglo-austriace si chiaru in casu de conflagratiune universalá, imperatulu Wilhelm si Bismark nu ar fi fostu in stare se induplece pe cele mai multe staturi germane a isi versá sangele si pungile loru pentru interesse curatu russesci. Acésta erá politic'a dictata de mintea sanetósca si de unu patriotismu luminatu. Dar' nu acésta erá politic'a dinastiei Habsburg, care sedusa de Bismark isi intinse mán'a dupa pradi turcesci si crede cá isi va restaurá in Orientu prestigiulu perdutu la Solferino si Sadow'a.

P. — Se póte cà temerile d-tale sunt juste. Russii mai sunt inse inca departe de B.-Pest'a.

K. — Ungari'a este perduta. Pentru ce se me mai léganu cu ilusuni insielatóre. Russi'a va stá in Pest'a mai nainte de a siedea Habsburgii in cetatea dela Bud'a si voi, voi francesiloru le veti deschide calea. Sermana Ungari'a, tu esti victim'a órbei pofté de domnia a casei de Austri'a, dela care iti vine tóta nefericirea ta si acuma esti tradata de càtra proprii te fii! . . . (La cuvintele acestea, betranulu magiaru fu atátu de emotionatu in càtu se facu o pauza de càteva momente.) Cautu d-ta la poloni, acestia inca s'au facutu apostati. Maioritatea loru este dejá castigata pentru Russi'a, noi inca suntemu slavi dicu ei si puçinu lipseste cá se declare caus'a Russiei de caus'a loru.

P. — Cum ti se pare d-tale de retragerea lui Andrásy.

K. — Demissiuone falsa. Elu preste puçinu éra si se va reintórce cá cancelariu si numai cei ce nu ilu cunoscu voru crede, cá Andrásy s'ar potea lipsi de vanitati si pompe. Elu isi va mai scóte inca odata frumós'a uniformá de honvedu la preumblare. Pána candu? Nu sciu, pentru cá momentele mi se paru numerate.

Situatiunea parlamentara din Vien'a.

Astadi séu maine se voru incepe in ambele camere ale parlamentului austriacu din Vien'a, desbaterile asupra adresseloru de respunsu la messagiulu de tron, prin care s'au deschisu nou'a sesiune a Reichsratului. Aceste desbateri promitu a fi animate si fórtu interesante, de órece cu acésta ocaziune, se va clarificá si mai bine situatiunea parlamentara intre cele doue mari partide politice, ce isi disputa supremati'a si adeca, intre aceea a

autonomistiloru, care representa elementele negermane ale Austriei si intre aceea a nemtiloru centralisti exclusivisti, cari pana acuma s'au numitu pe sine in modu mai multu eufemisticu decâtu legalu „partid'a fidela constitutiunei.“

Acésta numire pretentiósca de pana acuma a nemtiloru centralisti a devenitu nesubstantiala si neactuala, de órece prin intrarea boemiloru pe terenulu parlamentaru, ei au recunoscutu esistenti'a Constitutiunei din Decembre 1867 si prin urmare, acuma nemtii nu se mai potu gerá cà ei si numai ei sunt fidelii si privilegiatii aperiatori ai acelei Constitutiuni, prin care ei au voitu se isi asigure pentru eternitate domni'a si supremati'a asupra elementeloru negermane, intocmai cá si ungurii fatia cu elementele nemagiare din Ungari'a si Transilvani'a.

Pentru cá nemtii se póta combate si invinge pe puternicii loru adversari, carii astadi se afla pe aceeaasi arena si pe aceeaasi banci ale parlamentului, voru fi necesitati séu a isi schimbá cu totulu programulu si tactic'a loru politica de pana acuma, séu a se retrage pe terenulu absolutei negatiuni, alu sofismeloru si alu rabulisticii de care au abusatu in modulu celu mai neconscientiosu, ori de càte ori bunulu simtiu, echitatea si logic'a fapteloru blamau actele si portarea loru politica fatia cu elementele negermane.

In ambele camere ale Reichsratului comisiunile esmisse cu insarcinarea de a elaborá proiectulu de adresa cá respunsu la messagiulu de deschidere, nu s'au potutu uni asupra aceluasi tectsu, ci desbinanduse in maioritate si minoritate fia-care si-au elaboratu unu proiectu de adresa separatu si adeca, doue ale maioritatiloru din senatu si din camer'a deputatiloru si doue ale minoritatiloru din aceleasi camere. Curiosu si totuodata caracteristicu pentru viéti'a parlamentara din Austri'a este inpregiurarea, cá in timpu ce maioritatea senatului este antigubernamentalá, aceea a cameriei deputatiloru este gubernamentalá. De aci urmédia, cá tenorulu adresei maioritatii senatului si a minoritatii cameriei deputatiloru este antigubernamentalu, éra de alta parte acela alu minoritatii senatului si alu maioritatii cameriei deputatiloru este de coloritu gubernamentulu. O astfelu de anomalie parlamentara se póte intemplá numai in Austri'a si numai subt inpregiurările actuale.

Se prea intielege, cá o astfelu de situatiune este si ar fi fórtu incomodatóre pentru ori care altu gubernu constitutionalu. Acésta o simte prea bine si gubernulu austriacu, din care cauza ministrulu presiedinte comitele Taaffe isi pune tóte silintiele cá se mijlocésca unu compromissu intre maioritatea antigubernamentalá si intre minoritatea gubernamentalá a senatului pentru cá asia, se restabilésca echilibrulu intre cele doue camere. Organele gubernamentale nu se indoiescu despre resultatulu favorabilu alu incercariloru dibaciului ministru presiedinte.

Diferenti'a ce esista intre adresa maioritatii si aceea a minoritatii este esentiala si se póte resuma in urmatórele: partid'a autonomistiloru cere si pretinde decentralisarea administratiunei actuale, in tempu ce aceea a centralistiloru nu voiesce se audia si respinge cu indignatiune ori ce concessiune ce ar fi se se faca provincioloru autonome, pe contulu centralismului actualu. Lupt'a deci s'au simplificatu fórtu multu, pentru cá acuma isi stau fatia in fatia autonomistii si centralistii si nemtii voru avea se probedie, déca acuma dupa ce boemii au intratu in parlamentulu centralu, sunt aplecati la o intielegere pacinica si sincera cu ei, séu cà dorulu loru de inpacare cu boemii n'au fostu decâtu numai o frasa góla si farisaica.

Incercarea cavalerului Anton de Schmerling si a lui Hasner de a organisá si formá o noua partidá centralista din remasitiile desmembratei partide „fidela constitutiunei“ si din elementele flotante ale diferiteloru cluburi si nuantie de partide separatistice se póte considerá cá nereusita. Schmerling si partisanii sei, declaranduse indata in prim'a siedintia a senatului in contra gubernului actualu si luandu o atitudine amenintiátóre fatia cu boemii, au voitu se provóce indata la inceputu lupt'a de principii. Boemii inse precum si gubernulu au ridicatu manusi'a pe care le o au aruncatu Schmerling et compani'a, au primitu provocarea, dar' au amanatu lupt'a pe altadata.

Acésta au separatu fórtu multu pe centralisti pentru cà, cu càtu va trece mai multu timpu, cu atátu positiunea gubernului se va consolidá mai tare si cu atátu partid'a autonomistiloru se va potea organisá si prepará mai bine pentru lupt'a decisiva.

Nemtii s'au asteptatu, cá boemii intrandu in parlamentu se pretinda indata si fara nici o amanare sistarea Constitutiunei din 1867 si inau-

gurarea sistemului federalistic. Ei bine, boemii nu le au facutu acésta placere, ci deocamdata se marginira numai a cere decentralisarea administrativa, care este primul pasu pentru recastigarea autonomiei provinciale.

Se prea intielege, că autonomi'a provinciala recastigata, mai curendu séu mai tardiu in man'a boemilor va deveni punctulu archimedicu, din care ei la tempulu seu, voru fi in stare a redicá din titini fatalulu sistemu alu centralismului subt care gemu si se inadusiescu nationalitatile imperiului habsburgicu. Nemtii o sciu acésta prea bine si de aceea ei combatu si se voru opune din respoteri in contra tuturor tendintieloru autonomistice ale guvernului actualu.

Dar' in fine, maiortatea va decide si noi speramu că acea maiortate nu va fi centralista, ci va corespunde promisiunii date in messagiulu de deschidere, in care M. S. imperatulu dice că: de aci incolo voru fi respectate dreptulu publicu fundamentalu, precum si dreptulu nationalitatiloru.

Camilu.

Romania.

Traimu intr'o epoca de surprinderi, de casuri neastepate. Pre câtu a fostu de lunga si violenta in camer'a deputatiloru lupt'a asupra lezei de indigenatu (art. 7), pe atátu desbaterile au fostu scurte in senatu, unde pe langa ce proiectulu fu de urgentia, cu trecerea preste unele forme parlamentarie, spre superarea d-lui Lascaru Catargiu, apoi numai doui oratori vorbira contra luerei in consideratiune. Anume d. Vas. Alexandri tienú jidoviloru, aliantiei israelite, diplomatiei europene o lectiune, pe care déca mai au simtiu de omu, nu o voru uitá nici-odata. Dieu inse si cuvintele mitropolitulu primite demne de inalt'a sa positiune si de talentele sale, pronunciate despre toleranti'a religioasa in sedinti'a senatulu din 10/22 Oct. merita se fia cunoscute la omenimea intréga; si fiindu că acelu discursu este din acelea ce au unu meritu durabilu, déca astadi nu'i potemu face locu, nesmintitu inse ilu vomu reproduce câtu mai curendu.

Dupa ce art. 7 fu si adoptatu de către corpulu ponderatoriu in sedinti'a din 11/23 cu 56 voturi contra la 2, fu sanctionatu si promulgatu in diu'a de 13/25 l. c. Intr'aceea diariile cele mai seriose isi exprima si descriu bucuri'a publica fačia cu fericit'a deslegare a fatalei cestiuni. De alta parte inse jidovii si anume alianti'a loru universala potu se o scia de acuma si pentru toti vecii, că in portarea loru către natiunea si patri'a romana isi asternura fórte reu pentru totu venitorulu. De asimilarea, de inchiagarea, contopirea rassei semitice in rass'a latina, in scurtu, de romanirea jidoviloru câtu au apucatu a se asiediá pe teritoriulu Romaniei, nu póte fi nici-odata vorba; că-ci fia disu cu permissiunea tuturor cosmopolitiloru, o inchiagare cá acésta este cu totulu in contra naturei omenesci, in contra calitatiloru de rasse. Abstractiune facéndu cu totulu de ori ce ura, de ori ce umbra de resbunare, legi misteriose ale naturei sunt unu obstacolu cumplitu, cá se nu se póta realisá nici o prefacere de rassa. Se nu stea nimeni cu esceptiuni, că-ci acelea au remasu de ani doue mii totu numai esceptiuni.

De alta parte inse Alianti'a israelita, alu carui planu fusese a prepará germanisarea natiunei romanesci pentru catastrofele viitoare de care nu va scapá Europ'a, faci romaniloru fara voi'a sa, celu mai mare bine, că-ci precum observaseramu si cu alta ocaziune, abia acuma Romanii din Romania invetiara din cele mai violente atacuri jidovesci, cá se scie pentru toti vecii, că ei potu se si conserve patri'a loru numai subt conditiune, déca voru cultivá din tóte poterile loru ideea nationalitatiei si cu ea limb'a nationala. Totu dela jidovi au se invetie romanii cu acésta ocaziune, ce pretiu trebuie se aiba pamentulu la ei, cum trebuie se se alipésca de brazda; mai incolo ce semnifica industri'a, comerciulu si mai pre susu de tóte moralitatea si honestatea, in fine tari'a braçalorlu bine armate.

Spre a ne informá si noi cesti de dincóce, asupra desvoltarei acestei cestiuni vitala, vomu mai continuá câtuva timpulu cu reproducerea de discursuri parlamentarie.

— (Continuare din discursulu ministrelui V. Boerescu). „Dar' se ne ocupamu d-loru, de fiacare paragrafu in acestu nou art. 7, si care sunt tóte relative la aplicarea principiulu coprinu in art. 44. Din esaminarea loru, ne vomu convinge, că fiacare din ele nu coprinde nimicu contrariu tractatulu din Berlin,

si cá, in acelasi timpulu, nu se atinge, nici se ataca interesulu legitimu alu tieriei. Déca vreo contradicere cu tractatulu veti vedea, séu déca vreo atingere a intereselor tieriei veti observá, ve rogu se aretati si se probati asemeni inconveniente, si noi vomu fi gat'a a primi se se indreptedie acea gresiela.

Se incepemu cu paragrafulu antaiu alu aplicarii principiulu enunciatu in capulu articolulu. Prin elu se declara că toti strainii, de ori ce religione, se potu naturalisá, si cá aceeasi naturalisare se póte cere, si de aceia, cari se numescu supusi romani, fára in sa a fi cetatieni.

D-loru, mai inainte de a veni la obiectiunile care s'au adusu acestu cuventu, de supusu romanu, se in-trebu: ce se póte inputá acestu paragrafu: este elu óre contrariu tractatulu din Berlin, ori constituie vreo amenintiare pentru viitorulu nostru? Nu o credu; că-ci naturalisarea individuala ati primitu-o toti, si nu credu că o veti respinge numai fiindu că se propune de pe acésta banca. Mie imi place a crede că in acésta cestiune, celu puçinu, toti facemu abstractiune de cestiune ministeriala; nu facemu dar' decátu a ne conformá vointiei tieriei, candu adoptamu sistemulu naturalisarii pentru aplicarea principiulu din art. 44.

S'a afirmatu inse, fára a se probá, că proiectulu nostru ar contineea emanciparea pe categorii.

Cum inse póte fi acésta, candu proiectulu se exprima altfelu, candu memoriulu constata contrariulu, candu tóte raporturile mele din streinatate probédia că am cobatutu categoriile?

Ce se intielege prin emanciparea pe categorii? Se ne damu bine sém'a de cuventu si se vorbimu cá ómeni de sciitia, cá ómeni de statu. Emanciparea este acelu actu alu legiuitorulu, in care se inscriu nesce cause permanente, ale căruru efecte se producu si in presentu si pe viitoru, in favórea unoru individi, cari dobendescu séu exercitédia nesce drepturi fára a mai avea nevoe de votulu Camerelorlu. Acesta este intielesulu esactu si juridicu alu cuventulu. Acei din d-vóstra cari se indoiescu séu cari nu au cetitu multe carti, n'au decátu se deschidia celu dintaiu dictionariu spre a aflá acésta semnificare.

Asia dar' atunci se póte dice că este emancipare candu in lege se dice că cutare individi, cari sunt in cutare conditiuni, spre esemplu cá au scrisu cutare carti, séu cá au cutare grade academice, séu cá au servitu in armata, voru fi declarati si voru exercitá drepturile de cetatieni romani, fára cá individulu se mai fia supusu vr'unui votu. Acésta este elementaru si fára contestatiune. Astfelu s'a procedatu la noi, candu la 1857, s'au emancipatu Armenii, candu adeca s'a declaratu că intre crestini diferinti'a de secte crestine nu mai constituie o neegalitate; atunci toti Armenii s'au in-scris in listele electorale si au votatu, fára cá vr'unulu din ei se fi fostu supusu votulu Adunarii. Astfelu s'a procedatu in tóta Europ'a, la diferitele epoce de emancipare. Asia a fostu d. e. in secolele trecute, candu in tierile protestante, s'au emancipatu catolicii; candu in tierile catolice, s'au emancipatu protestantii; candu in mai tóte statele, s'au emancipatu Evreii. Pretutindenii s'a declaratu, puru si simplu, numai caus'a, care producea emanciparea, é' efectele s'au produsu de sine si permanente. Acésta este emanciparea cu séu fára categorii.

Unde vedeti ceva astfelu in proiectulu nostru? Se imi permiteti dar' a ve spune cá, candu audu cá se inputa proiectulu nostru cá contineea sistem'a emanciparii, mi se pare cá se face o gluma, séu cá celu puçinu este o simpla tactica spre a potea face se cada proiectulu, atragandu câteva voturi; atátu numai cá sunt si altii gat'a de a respunde, si a combate asemena midiolóce, si atunci adevverulu nu intardia a se face cunoscutu mai bine si cei retaciti a veni la cunoscentia.

Acestu adevveru este, cá credemu cá numai prin naturalisarea inviduala potemu aplicá principiulu contineutu in art. 44. Suntemu fórte convinsi cá este de unu mare interesulu alu natiunei cá se fusionamu in mass'a natiunei tóte elementele diverse care nu au la noi o nationalitate determinata. Elementulu israelitu este celu mai numerosu din aceste elemente; si scimu cá interesele nostre nationale si economice ceru cá se fusionamu acestu elementu. Dar' fusiunea acésta trebuie se se faca cu timpulu, incetu, treptatu. Ea nu se póte face spontaneu si de odata; este trebuintia de timpulu, pentru cá incetulu cu incetulu, Israelitii se se póta assimilá cu natiunea, prin educatiune, prin scoli, prin moravuri, si cu câtu ei se voru assimilá, pe atátu se voru naturalisá, pána candu in fine voru fi toti assimilati. Sistemulu de naturalisatiune, nu trebuie dar' a fi privitu de poteri cá unu midiolocu de a inlaturá aplicarea principiulu, ci cá unu modu practiculu de a o face sicura si constanta.

Déca amu procede cu precipitare, admittiéndu sistemulu emanciparii, s'ar aduce o asia de mare perturbare in relatiunile nostre sociale, in câtu ar fi periculu cá peste puçinu se fimu siliti a reveni asupra mesurei. Candu cineva se isbesce de dificultati invincibile, trebuie se cedere. Acésta s'a intemplat si in alte tieri. Nu uitati cá au fostu state care au procedatu in cestiunea israelita cu óre-care precipitare, si au fostu silite se revina asupra mesuriloru largi spre a le mai restringe. Acésta s'a intemplatu Angliei la a. 1754; totu asia s'a intemplatu Franciei la a. 1808, candu Napoleon a trebuitu se revina asupra mesuriloru prea largi ce prescriesese in favórea Evreiloru; totu asia a fostu in Prussia dupa edictulu din 1812, candu s'au mai restrinsu din drepturile acordate prin acelu edictu; si asia in tóte statele care au procedatu cu precipitare.

(Va urmá.)

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinaria.

Processu-verbalu Nr. 36.

Din ultim'a sedinti'a dela 3/17 Iuliu 1879.

(Urmare si fine.)

„In nouele nostre institutiuni amu statuatu, cá sesiunea generala consacrata in mare parte decisiuniloru privitoare la finantie se va tinea pe viitoru primavér'a. Asia sesiunea nóstra dela Augustu 1879, se afla de faptu suprimata, ceea ce ne in pune datori'a de a regulá inca de acum diverse afaceri pendente.

„Printre acestea, érá prelungirea terminulu si adaosulu midiolóceloru pecuniare pentru misiunea de explorare a archiveloru din Ungari'a si Transilvani'a, din punctulu de vedere alu istoriei nostre romanesci, cu care au fostu insarcinatu acum unu anu d. N. Densusianu si care a datu pána acum cele mai favorabile rezultate; érá facilitarea, prin noue voturi ale unoru publicatiuni in cursu de tiparire si anume:

a) Doue volume din operele lui D. Cantemir adeca, vol. VI, *Istori'a ieroglifica* si vol. VII coprindeudu *Collectedanea orientalia*, *Vita Constantini Cantemiri* si corespondenti'a principelui D. Cantemir.

b) Memoriulu d-lui Tocilescu asupra vechiloru locuitori ai Daciei.

c) Partea II, memorii si notitie din Analele Societatii Academice pe 1878 precum si volumulu din Anale pe 1879.

d) Catechismulu calvinescu din 1856, publicatu in noua editiune de d. G. Baritiu.

e) Viati'a santiloru Varlaam si Ioasaf de logofatulu Udriste Nasturelu, tiparita acum mai antaiu de d-nu A. Odobescu.

f) Psaltirea lui Coresi, cu care se insarcinase d-nu B. P. Hasdeu.

„Acele trei ultime publicatiuni au fostu aprobate prin decisiuni ale Societatii academice din anii 1874 si 1878.

„Desvoltarea colectiuniloru nostre de carti, de desemnuri si de monete si-a avutu si ea partea sa, si o parte buna, in lucrarile nostre din acésta sesiune.

„In adevveru amu luat u actu de primirea insemnatei biblioteci a repaosatulu nostru colegu A. Papiu Ilarianu si amu decisu cá pentru buna pastrare a cartiloru, se se lege cele multe inca nelegate.

„Am aretatu cuvenitele multiamiri D-lui D. C. Sturdza Skeeanu pentru insemnatele donatiuni de charte, stampe si obiecte antice, cu care D-sa a binevoitu a inavuti colectiunile nostre.

„In fine, ati consimtitu la unu adevveratu sacrificiu in raportu cu exigitatea averei nostre academice, numai cu scopulu dea adaoge insemnatei colectiuni de monete nationale oferite Academiei de Dn. Dim. Sturdza, cele 54 de pretiose monumente romanesci, provenite din cabinetulu principelui de Montenuovo.

„Acestu sacrificiu ni se va para usioru de câte ori vomu cugetá, cá Academi'a Romana possede adi, déca nu inca o colectiune de totu completa, dara negresitu cea mai numeroasa colectiune de monete romanesci.

„In privinti'a donatiuniloru cu care se inavutiescu fondurile nostre cu destinatiuni speciali ni s'au facutu D-loru estimpu doue oferte; una, adica a averei lasata de repaosatulu nostru colegu I. Cazacovici, pe care am fostu obligati a o refusá de ocamdata din caus'a formei nelegale sub care ni s'a facutu propunere; cealalta inse, donatiunea *Asociatiunei Craiovene pentru desvoltarea invetiamentulu publicu* amu acceptat'o cu multiamiri si unu nou premiu trienalu, consacratu cartiloru didactice, va fi anuntiatu de Academie de adi inainte.

„Sub raportulu premiiloru, alu carui efectu naturalu este de a desteptá in publicu o nobila emulatiune pentru lucrarile intelectuali, potemu constata estimpu cu o mare multumire cá, ne aflamu in mesura de a constata o activitate destulu de considerabila.

„Pe langa cele doue premii anuale, unulu de 4000 lei si altulu de 5000 lei, instituite de fericitulu Nasturelu Herescu, pe langa *marele premiu Nasturelu* de 12000, ce este a se acordá la 4 ani odata; pe langa premiulu Principelui *Alexandru Ion Cuza*, pe care l'amu transformatu estimpu intr'unu premiu trienalu de 4000 lei; pe langa cele mai modeste care le damu din venitulu fondulu Zapa traducetoriloru meritosi de autori eleni si latini, au venitu estimpu se se adaoge, doue alte premii anuale de câte 5000 lei unulu, instituite de Statulu romanu, sub denumirile de *Premiulu Lazaru* pentru lucrari scientifice, si *Premiulu Heliade Radulescu* pentru lucrari literari. Dn. Dr. Fetu, dupa o incercare de 7 ani, a cerutu si obtinutu dela D-v. cá premiulu seu scientificu se fia transformatu intr'unu premiu trienalu de 4800 lei; in fine Asociatiunea Craiovena pentru desvoltarea invetiamentulu publicu ne-a incredintiatu sarcin'a de a premiá la fiacare trei ani cu o suma de celu puçinu 1500 lei cea mai buna carte didactica.

„Atátea stimuli nu potu se lase nepasatori pe barbatii de sciintie si de litere ai Romaniei si mai cu séma pe tinerimea studioasa.

„Gratia generóseloru donatiuni, Academia le a deschisu numerose cariere de concursu.

„Totu-deodata noi amu luat, prin noulu Reglamentu, mesurile cele mai potrivite pentru a asigurá strict'a pazire a conditiuniloru de concursuri, osebindu fondurile cu *destinatiuni speciale*, de acele, multu mai modeste, care au a servi la intretinerea Academiei, si la indeplinirea celorlalte ale ei sarcine, precum publicatiuni, misiuni si alte lucrari scientifice.

„Confectionarea budgetulu nostru actualu, votatu pentru 8 luni numai, adeca dela 1 Iuliu curgétoru pána la 1 Martiu 1880 ne-a invederatu exigitatea acestoru fonduri si ne-a pusu in positiune de a constata cá in starea presenta a fonduriloru de care dispune Academi'a, activitatea ei se póte exercitá mai multu prin premieri de opuri, de câtu prin lucrari intreprinse din insasi iniciativ'a sectiuniloru ei.

„Remediul la acestu inconvenientu nu s'a potutu cauta acum indata, de ore-ce budgetulu votatu in sesiunea acesta, are mai multu de scopu prepararea deplinei aplicari a noveloru nostre dispositiuni relative la averea Academiei.

„In viitoare sesiune generala vomu cautu midiu-locule cele mai eficace spre a nu fi nevoiti mereu se obtemperamu la aceste pedici, care anientia de a pune stavile seriose la activitatea Academiei.

„Nu voiu incheia, D-loru, acestu repede conspectu alu multeloru lucrari cu cari a fostu ocupata sesiunea noastra de estimpu, fara de a aminti prin cateva cuvinte, placuta si interesanta serbatoru, careia cei mai multi din membrii Academiei, intr'uniti in Bucuresti, au consacratu una din dilele loru de repaosu. Escursiunea facuta impreuna Duminic'a in 24 Iuniu, la curtea de Argesiu, n'a fostu pentru noi o simpla distractiune, ea ne-a procuratu fericita ocaziune de a aprecia de visu monumentulu din acea localitate, care constituie principalulu titlu de glorie alu arteloru romane din trecutu, renascendu astadi in tota a sa in florire, sub inteligenta si atentiva restaurare la care lucrza meritosulu architectu francezu, D-nu Andre Lecomte de Noury. Ea ne-a datu si acea satisfactiune morala de a vedea, prin cordiala primire ce ni s'a facutu de P. S. S. Episcopulu si de cãtra cetatienii Curtii de Argesiu, de cãtra calduroasa simpatie se bucura Academia Romana in anim'a Romanilor din ori-ce parte a terei.

„A dovedi din ce in ce mai multu cã o meritamu si cã ea ne imbie la lucrari folositoare natiunei, eta D-loru invetiatur'a practica ce vomu fi culesu cu totii din aceta placuta excursiune.

„Terminandu nu imi mai remane D-loru, mie, cã secretaru generalu alu Academiei, daruitu cu onoratorea D-vãstra incredere si purtandu de acum inainte sarcin'a de a inregistra faptele D-vãstra, de cãtu a ve urã, si a ve rugã se bine-voiti, spre onorea corpulu nostru, a nu crutiã niciodata, intr'acestu sensu, ostenelele mele.

Dupa lectur'a acestui raportu, presedintele, luandu cuventulu, multiamesce membriloru Academiei pentru tãtu inlesnirile ce i-au facutu, spre a potea conduce la bunu rezultatu lucrãrile multiple si inportante ale acestei sesiuni extraordinare, si totuodata isi esprima in fati'a adunarei, gratitudinea sa personala cãtra Dn. G. Sionu, pentru concursulu activu si zelosu, ce D-lui i-a datu in totu timpulu cãtu a purtat impovaratã sarcina de secretaru generalu alu Societatii Academice.

Presedintele declara sesiunea extraordinara a anulu 1879 inchisa.

Presedinte, **Ioanu Ghica.**

Secretariu generalu **Odobescu.**

Sciri diverse.

— (Insciintiare.) Adunarea generala a despartimentulu III (Sibiu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, se va tienea in acestu anu la 21 Octobre (2 Novembre) a. c. la Gur'a-Rtului. Deci toti on. membrii ai acestui despartimentu, precum si alti binevoitori pentru cultur'a poporulu romanu, sunt invitati a luã parte la aceta adunare.

Sibiu, 10/22 Oct. 1879.

Dr. Ilarionu Puscariu m. p.
direct. desp.

Dr. Nicol. Maieru m. p.
actuariulu comitetulu.

— (Necrologu.) Crud'a morte erasi rãpi dintre cei vii pre unu preotu veneratu si parinte bunu de familia, carele in vieti'a sa, pe langa implinirea oficiulu seu preotiescu, s'au silitu a'si implini si sacr'a datorintia cã parinte si capu de familia, cã-ci in starea sa modesta incungiuratu de familia numeroasa, avu se lupte cu greutati extraordinare, crescendu pe toti fiii sei prin scõle, dintre cari duoi sunt professori in Blasiu, si alu treilea Dr. de medicina. Acela au fostu bravulu preotu si parinte

Georgiu Uilacanu

parochulu S. Petrului- de campia, carele dupa unu morbu acutu de 2 dile in 13 Octobre s. n. isi dete sufletulu in man'a Creatorulu, in etate de 60 ani si in alu 37-lea alu preotiei sale.

Pe repaosatulu ilu plangu soci'a sa Ana, fiii sei Alesandru prof. cu soci'a sa Valeria, Petru profes. Ioan Dr. medicinae, Danilu cantoru, Ana si Maritia; cumnatulu seu Petru Popu canonicu in Lugosiu, si ceilati frati, sorori, consangeni si amici.

Remasitiile pamentesci dupa celebrarea oficiulu funebrealu prin 6 preoti in frunte cu p. onor, d. Joanu Moldovanu protopopulu Catinei in 16 Octobre s. n. au fostu asiediate spre repaosu eternu in cimiteriulu bisericeii locale gr. cath.

Fia'i tierin'a usiõra si memori'a binecumentata!

— (Inaintarile de tãmna in armat'a de linia austro-ungara.) Intre cei inaintati aflamu, salutamu si felicitamu pe urmatorii oficiari de nationalite romana si adeca:

Inaintati la gradulu de maioru au fostu d. capitanu de class'a I George Maximu dela regimentulu de inf. Nr 46 pentru regimentulu de infant. Nr 50; d. capitanu de class'a I Avramu Cassanu dela reg. de infant. Nr 47 pentru regiment. de infant. Nr 31.

La gradulu de capitanu class'a I au fostu inaintati

urmatorii d. d. capitanu de class'a II si adeca: Ignatu Margineanu la reg. de inf. Nr 33; Carolu Popp la reg. de inf. Nr 64; Mihailu Novacu de Hunyad la reg. de inf. Nr 46; Elias Dordea la reg. de inf. Nr 37 si Adolf Posia la reg. de inf. Nr 46.

La gradulu de capitanu class'a II s'au inaintatu d. d. locotenenti: Wenzel Balasco la reg. de inf. Nr 36; Traila Strojescu la reg. de inf. 43; Jacobu Bacea la reg. de inf. 31; Pintelei Lucutia la reg. de inf. Nr 5.

La gradulu de locotenenti au fostu inaintati d. d. sublocotenenti: Ioanu Iovescu le reg. de inf. Nr 5; Emilu Pavelea la reg. de inf. Nr 63; Chiriacu Bacila la reg. de inf. Nr. 51; Basiliu Literatu la reg. de inf. Nr 2; Joanu Pepa la reg. de inf. Nr 33; Nicolae Dragomiru la reg. de inf. Nr 64; George Popovicu la reg. de inf. Nr 62; Nicolae Begu la reg. de inf. Nr 51; Daniilu Mataranga la reg. de inf. Nr 64; Lucaciu Paica la reg. de inf. Nr 51; Ferdinand Sloboda la reg. de inf. Nr 65; Nestoru Onciu la reg. de inf. Nr 29 si Dimitrie Brumaru la reg. de inf. Nr 43.

La rangulu de sublocotenenti au fostu inaintati cadetii: Franciscu Papp la reg. de inf. Nr 2; Michailu Brateanu la reg. de inf. Nr 63; Alesandru Gusiaila de Negrea la reg. de inf. Nr 2; Joanu Germanu la reg. de inf. Nr 41 si Carolu Stefanu la reg. de inf. Nr 63.

In arm'a de artileria au inaintatu la rangulu de locotenenti d. d. Dionisie Maieruanu la reg. Nr 12 de art. si Dimitrie Ionascu la reg. Nr. 8 de art. D-lu Valeriu P. Bologa fiulu d. cons. gub. in pens. Jacobu Bologa, au fostu reactivatu in rangulu de sublocotenentu la reg. de art. Nr 8 stationatu in Sibiu.

In regim. de pioniri au inaintatu d. locotenentu Emilu Kircu la rangulu de capitanu class'a II.

In corpu de trenu milit. au inaintatu d. sublocot. Carolu Adamu la rangulu de locotenente.

La rangulu de medici de regimentu class'a II au fostu inaintati d. d. Dr. Julius Muresianu la reg. de inf. Nr. 2. Dr. Emilu Brote la reg. de inf. Nr. 31 si Dr. Joane Popu la reg. de inf. Nr 62.

Se traiasca si la mai mare!

— (Casatori'a regelui Spaniei). In 21 l. c. ambassadorulu extraordinaru alu regelui Alfonso, ducele de Baylen a cerutu mai antaiu dela M. S. imperatulu cã siefu alu familiei imperiale si apoi de la archiduces'a Christin'a man'a acesteia pentru suveranulu seu. Dupa ce M. S. imperatulu incuviintia petirea, archiduces'a isi dete si densa consimtiementulu. Cununi'a se va face in Spani'a, cu intregu ceremonialulu anticvatei etichete a curtiei spaniole.

— (Pensionare.) D-nulu Alesandru Guraru maresialu-locotenente si fostu comandatu de divisiune in Bosni'a au fostu pensionatu precum se dice, la propri'a sa cerere.

— (Arab-Tabi'a.) D-nii C. Olanescu ingineru, St. Falcoianu si E. Arionu coloneli, au fostu insarcinati se repesente statulu romanu, inse numai cu votu consultativu, pe langa comisiunea tehnica numita de Poteri pentru delimitarea fruntarieloru romano-bulgare la punctulu Arab-Tabi'a. Comisiunea europeana se va intr'uni pentru prim'a ora la Silistr'a.

— (Schimbãri de trupe in Bosni'a. In urm'a unui ordinu alu ministrulu de resbelu din Vien'a statulu trupeloru aflatore in Bosni'a si Hertiegovin'a se

va reduce inca in decursulu acestei luni asia, cã in fine rezervistii se pãta primi atatu de multu doritulu congediu. Pe la mijloculu lunei viitoare se voru face urmatorele schimbãri cu trupele din Bosni'a si Hertiegovin'a si adeca: voru fi scõse din acele doue provincii regimentele de infanteria Nr. 17, 29, 54 si 79, bataliõnele de venatori Nr 3, 4 si 38, bateriele de munte Nr 1/I, 2/III, 2/IV, 1/X, apoi companiele Nr 8, 13 si 15 ale primulu regimentu de geniu si companiele Nr 12, 14, 16, 18, 19 si 20 ale regimentulu alu douilea de geniu si in fine stabulu batalionulu 5 si companiele 14, 15, 17 si 20 ale regimentulu de pioniri. De alta parte apoi voru fi tramise la Bosni'a si Hertiegovin'a regimentele de infant. Nr 1 si 71 si bataliõnele de venatori Nr 2, 14 si 26.

— (Diarielle parisiane.) „Independance Belge“ a primitu de la corespondentulu ei parisianu comunicari statistice forte interesante despre editiunile diarielor din Paris. In urm'a acestoru descoperiri s'au tiparitu in lun'a trecuta pe fia-care di: din „Rapport“ 70,000 esempl., „Figaro“ 64,000, „France“ 40,600 „Paix“ 40,000, „Temps“ 22,000, „National“ 17,000, „Libetè“ 17,000, „Marseillaise“ 17,000, „XIX Siècle“ 14,000, „Republique Française“ 11,000, „Journal des Débats“ 8000, „Voltaire“ 8000, „Univers“ 7000, „Gaulois“, „Pays“ si „Patrie“ sub 6000. „Petit Journal“ 565,000 „Petite République“ 181,000, „Lanterne“ 137,000, „Petit Moniteur“ 100,000, „Petit National“ 60,000, „Nouveau Journal“ 45,000, „Petit Parisien“ 40,000, „Petite Presse“ 32,000.

— (Calendaristic'a) pe anulu viitoru s'a mai inmultitu inca cu:

— Calendarulu bunulu economu, pe an. 1880. Intocmitu de D. Comsia si Eugenu Brote. Cu mai multe ilustratiuni intercalate in textu. An. IV. Coprinsulu acestui calendaru practic, variatu si bine arangeatu ce apare in editur'a tipografiei Josef Drotleff in Sibiu, se pãte vedea din inseratulu pe care ilu publicum in Nr. de astadi.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 27 Octobre

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.58 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.31 „
Imperialu rusescu	„	9.65 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.90 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcesca	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	—.— „

Atestatu medicalu

despre neintrecut'a potere vindecãtoare a veritabilei
Ape de gura anatherina

(93) 2—3

Dr. J. G. Popp

in contra morburiloru de gura de natura scorbutica si reumatica a gurei si a gingieloru, precum si in contra dureriloru de dinti.

Atestesu, cã de cãtiva ani am intrebuintiatu cu successulu celu mai bunu Ap'a de gura anatherina a c. r. dentistu de curte **Dr. J. G. Popp** din Vien'a in contra morburiloru de gura scorbutice si reumatice, in contra morburiloru gingieloru, precum si in contra dureriloru de dinti si cã o prescriu inca si acuma in tãte casurile, de orece in decursulu praesci mele mi s'a datu adesea ocaziune de a me convinge despre efectulu ei salutaru.

Miclosiulu-Mare.

Dr. J. Fetter m. p.

Depozitele se afla: in Sibiu in d-nii C. Müller, farmacistu, F. A. Reissenberger, Piati'a mica, S. Stengel, Fried. Thallmayer, comerciantu, W. F. Morscher, farmacistu diplom.; in Orasi'a la d. C. Fuhrmann, farmacistu; in Brasiovu la d-nii E. Fabick, W. Jekelius. Ad. Kugler, Goos, Hornung, farmacisti, Demeter Eremias, comerciantu; in Mediasiu la d. dr. Fr. Folberth, farmacistu; in Sebesiu la d-nii J. C. Reinhardt, J. Ludwig Binder, farmacisti; in Sighisior'a la d-nii J. B. Misselbacher et filii, J. B. Teutsch, precum si in tãte farmaciele, parfumeriele, magazinele de galanterie si de materiale din Transilvani'a.

CĂLINDARIUL BUNULUI ECONOM

pe anul visect 1880.

Intocmit de

D. Comșa si Eugen Brote.

Cu mai multe ilustratiuni intercalate in text.

Anul IV.

Cuprinsul: Dilele si serbatorile de preste an. Chronologia. Pascalia. Anotimpurile. Sistemul planetar al soarelui. Intunecimi. Serbatorile schimbãtoare si Posturile. **Genealogia:** Austro-Ungaria, Germania, Francia, Rusia, Italia, Britania si Irlanda, Spania, Romania, Svedia si Norvegia, Belgia, Olanda, Grecia, Portugalia, Monaco. **Conspectul complet al tãrgurilor din Ardeal:** A. in rënd alfabetic, B. in rënd chronologic. Tãrgurile in Ungaria. Tãrgurile principale in Romania. Tãrgurile principale in Bucovina. — **POSTA:** A. Posta de epistole, B. Posta de mesagerie. **Correspondența telegraficã.** Raportul între mësuriile nouë si vechi. — **TIMBRE.** Tabele de interese. Tabela comparativã a valorilor de bani din toate țãrile. — **SFATUITORIU JURIDIC.** Partea economicã: Cu puteri unite. Carul (cu patru ilustratiuni). Din istoria calului. Cãt se seamenã pe un hectar? Timpul incoltirii si vegetatiunii la diversele plãnte agricole. Tabela despre mașinile agricole mai insemnate. Din care material cãt vinaru se estrage. Greutatea fructeloru si sãmãnteloru mai indatinate. Cãt timp poartã animalele agricole? Mutarea pomișoriloru tineri. Pentru a apãra vrãbiile dela cireșe. Mijloc in contra omideloru pe varzã. Plugul cu doue cormane (cu ilustratiune). Ciurul (cu ilustratiune). Foarfeci noue pentru tunsulu oilor (cu ilustratiune). Grijiți padurile! Cum sã se prindã oile? (cu doue ilustratiuni). Scutul pomilor (cu trei ilustratiuni). Digestiunea. Gãndacul de Maiu (cu șase ilustratiuni). Sarea ca nutriment de vite. — **Partea beletristicã:** Ioan Turbincã, poveste. Bãtaia dela Cãlughãreni. **Poesii:** Sentinela romanã, poem istoric de Vasile Alesandri. Arãtura de N. Beldicean. Mai iubit . . . de I. Mineu. Stejarulu si cornul, cãntec din Moldova. Bogatul si seracul, cãntec popular. Rugina si frãmãntatul pãnei (cu ilustratiune). Cãt e de greu un bou? (cu ilustratiune). Respectul convenit (cu ilustratiune). Literatura romanã agricolã. Tabela pentru preschimbarã prețulu dupã mësuriile vechi in nouë. **Inserate.**

Prețul 45 cr. v. a. sau 1 leu n.

Editura tipografiei JOS. DROTLEFF in Sibiu.

(104) 1—3